

Въпроси и отговори относно оттеглянето на Обединеното кралство от Европейския съюз на 31 януари 2020 г.

Брюксел, 24 януари 2020 г.

Очаква се Обединеното кралство да напусне Европейския съюз на 31 януари 2020 г. в полунощ (брюкселско време). Страната ще престане да бъде държава — членка на Европейския съюз. Това е решение, за което ЕС изразява съжаление, но го зачита.

ЕС и Обединеното кралство проведоха интензивни преговори за постигане на съгласие по условията за оттегляне на Обединеното кралство и за създаване на правна сигурност, след като правото на ЕС престане да се прилага по отношение на Обединеното кралство. По време на тези преговори Европейската комисия осигуряваше приобщаващия характер на процеса, като организираше редовни срещи с 27-те държави — членки на ЕС, както и с Европейския парламент и с националните парламенти. По време на процеса допълнителната информация от консултативните органи на ЕС и от заинтересованите страни помогна на Европейската комисия да събере данни. Беше осигурена безпрецедентна прозрачност: Европейската комисия публикува на своя уебсайт преговорни документи и всички други релевантни документи.

Резултатът от преговорите е Споразумението за оттеглянето на Обединеното кралство Великобритания и Северна Ирландия от Европейския съюз и Европейската общност за атомна енергия. Днес то бе официално подписано от председателя на Европейския съвет Шарл Мишел и от председателя на Европейската комисия Урсула фон дер Лайен. Министър-председателят Борис Джонсън ще подпише Споразумението днес в Обединеното кралство.

Това е една от последните стъпки в процеса на ратифициране на Споразумението за оттегляне, което ще бъде сключено от Съвета на 30 януари, след като Европейският парламент даде одобрението си на 29 януари.

Какво ще се случи на 1 февруари 2020 г.

Когато Обединеното кралство напусне Европейския съюз на 31 януари 2020 г. след пълна ратификация на Споразумението за оттегляне, ще започне да тече преходният период. Този ограничен във времето период бе договорен като част от Споразумението за оттегляне и ще продължи поне до 31 декември 2020 г. Дотогава няма да има промяна от сегашното положение за гражданите, потребителите, предприятията, инвеститорите, студентите и научните изследователи както в ЕС, така и в Обединеното кралство. Обединеното кралство вече няма да бъде представено в институциите, агенциите, органите и службите на Съюза, но правото на ЕС все още ще се прилага в Обединеното кралство до края на преходния период.

ЕС и Обединеното кралство ще използват тези месеци, за да се споразумеят за ново и справедливо партньорство за бъдещето въз основа на Политическата декларация, договорена между ЕС и Обединеното кралство през октомври 2019 г.

На 3 февруари Комисията ще приеме всеобхватен проект на указания за водене на преговорите. След това Съветът по общи въпроси трябва да одобри този мандат. После могат да започнат официалните преговори с Обединеното кралство.

Колкото до структурата на преговорите, тя ще бъде договорена между ЕС и Обединеното кралство.

Кой ще ръководи преговорите от страна на ЕС?

В съответствие с Решението на Комисията от 22 октомври 2019 г. Работната група за отношенията с Обединеното кралство отговаря за подготовката и провеждането на преговорите относно бъдещите отношения с Обединеното кралство. Ръководител на Работната група е Мишел Барние.

Работната група ще координира работата на Комисията по всички стратегически, оперативни, правни и финансови въпроси, свързани с отношенията с Обединеното кралство.

Работната група ще продължи също да извършва координация с другите институции, а именно с Европейския парламент и Съвета, под прякото ръководство на председателя на Европейската комисия Урсула фон дер Лайен.

Какво представлява преходният период?

Преходният период е ограничен във времето период, който започва да тече на 1 февруари 2020 г. Конкретните условия на преходния период са определени в четвърта част от Споразумението за оттегляне. Понастоящем се предвижда преходният период да приключи на 31 декември 2020 г. Той може да бъде удължен еднократно с не повече от една до две години. Решение за това трябва да бъде взето съвместно от ЕС и Обединеното кралство преди 1 юли 2020 г.

Какъв ще бъде статутът на Обединеното кралство през преходния период?

Считано от 1 февруари 2020 г., Обединеното кралство вече няма да бъде държава — членка на Европейския съюз и на Европейската общност за атомна енергия. Като трета държава то вече няма да участва в процесите на вземане на решения в ЕС. По-специално:

- вече няма да участва в институциите на ЕС (като например Европейския парламент и Съвета), агенциите, службите или други органи на ЕС.

През преходния период обаче всички институции, органи, служби и агенции на Европейския съюз продължават да разполагат с правомощията, предоставени им съгласно правото на ЕС по отношение на Обединеното кралство и на физическите и юридическите лица, пребиваващи или установени в Обединеното кралство.

През преходния период Съдът на Европейския съюз продължава да има компетентност по отношение на Обединеното кралство. Това се отнася и за тълкуването и прилагането на Споразумението за оттегляне.

Преходният период предоставя време на Обединеното кралство за договаряне на бъдещите отношения с ЕС.

Накрая, през преходния период Обединеното кралство може да сключва международни споразумения с трети държави и международни организации дори в области от изключителната компетентност на ЕС, при условие че тези споразумения не се прилагат по време на преходния период.

Какви ще бъдат задълженията на Обединеното кралство през преходния период?

Цялото законодателство на ЕС, във всички области на политиката, ще продължи да се прилага по отношение на Обединеното кралство и на територията му, с изключение на разпоредбите на Договорите и актовете, които не са били обвързващи за и в Обединеното кралство преди влизането в сила на Споразумението за оттегляне. Същото се отнася и за актовете за изменение на тези актове.

По-специално Обединеното кралство:

- ще остане в **митническия съюз и в единния пазар на ЕС**, като ще се прилагат четирите свободи и всички политики на ЕС;
- ще продължи да прилага **политиката на ЕС в областта на правосъдието и вътрешните работи**: [1] Обединеното кралство може да решава как да упражни правото си на участие/неучастие по отношение на мерки, които изменят, заместват или се основават на тези актове на ЕС, с които Обединеното кралство е било обвързано по време на членството си;
- ще бъде подчинено на механизмите на ЕС за правоприлагане, като например процедурите за нарушение;
- ще трябва да спазва всички **международни споразумения**, които ЕС е подписал, като то няма да може да прилага нови споразумения в области от изключителната компетентност на ЕС, освен ако ЕС не даде разрешение за това.

Какво се случва с външната дейност на Европейския съюз през преходния период?

Европейската обща външна политика и политика на сигурност (ОПСО) ще се прилага спрямо Обединеното кралство по време на преходния период. Например, Обединеното кралство ще продължи да има възможността да участва в мисии и операции по линия на ОПСО.

Ограничителните мерки на ЕС ще продължат да се прилагат за и в Обединеното кралство. Винаги, когато е налице необходимост от координиране, Обединеното кралство ще бъде консултирано за всеки отделен случай.

Какво се случва през преходния период в областта на рибарството?

Обединеното кралство ще бъде обвързано от общата политика на ЕС в областта на рибарството и от условията на съответните международни споразумения.

Може ли Обединеното кралство да сключва нови международни споразумения с други трети държави по време на преходния период?

Обединеното кралство ще може само да предприема мерки за подготовка и изготвяне на нови международни споразумения, включително в областите от изключителната компетентност на ЕС. Такива споразумения могат да влязат в сила или да започнат да се прилагат по време на преходния период единствено ако ЕС изрично е разрешил.

Какъв е графикът за преходния период? Може ли да бъде удължен?

Преходният период започва на 1 февруари 2020 г. и ще приключи на 31 декември 2020 г., освен ако преди 1 юли 2020 г. ЕС и Обединеното кралство не вземат решение за удължаването му по взаимно съгласие. Такова удължаване може да бъде решено само веднъж, и то за период от 1 или две години.

Какво представлява Споразумението за оттегляне?

Със Споразумението за оттегляне се установяват условията за оттеглянето на Обединеното кралство от ЕС. С него се гарантира, че оттеглянето ще се осъществи по организиран начин и се осигурява правна сигурност след като Договорите и законодателството на ЕС престанат да се прилагат по отношение на Обединеното кралство.

Споразумението за оттегляне обхваща следните елементи:

- **Общи разпоредби**, с които се определят стандартни клаузи за правилното разбиране и функциониране на Споразумението за оттегляне.
- **Права на гражданите**, с които се защитава житейския избор на над 3 милиона граждани на ЕС в Обединеното кралство и на над 1 милион граждани на Обединеното кралство в държави на ЕС, като се защитава правото им на престой и се гарантира, че могат да продължат да допринасят за своите общности.
- **Разпоредби по отношение на разделянето**, с които се гарантира плавно преустановяване на сегашните механизми и се осигурява организирано оттегляне (напр. относно предоставянето на възможност стоките, пуснати на пазара преди края на преходния период, да стигнат до своята дестинация, защитата на съществуващите права върху интелектуална собственост, включително географските указания, плавно преустановяване на текущото полицейско и съдебно сътрудничество по наказателноправни въпроси и други административни и съдебни процедури, използването на данните и информацията, обменени преди края на преходния период, въпроси, свързани с Евратом, и други въпроси).
- **Преходен период**, през който ЕС ще третира Обединеното кралство като държава членка — с изключение на участието му в институциите и управленските структури на ЕС. Преходният период ще помогне по-специално на администрациите, предприятията и гражданите да се адаптират към оттеглянето на Обединеното кралство.
- **Финансово споразумение**, с което се гарантира, че Обединеното кралство и ЕС ще изпълнят всички финансови задължения, поети докато Обединеното кралство е било член на Съюза.
- Общата **структура за управление** на Споразумението за оттегляне, с която се гарантира ефективното управление, изпълнение и прилагане на Споразумението, включително подходящи механизми за уреждане на спорове.
- Приложимо от правна гледна точка решение, с което се избягва създаването на „твърда“ граница на остров **Ирландия**, защитават се цялата икономика на острова и Споразумението от Разпети петък (Белфастското споразумение) във всички негови измерения и се гарантира целостта на единния пазар на ЕС.
- Протокол за суверенните бази в **Кипър**, с който се защитават интересите на кипърските граждани, живеещи и работещи в зоните на суверенните бази, след оттеглянето на Обединеното кралство от Съюза.
- Протокол за **Гибралтар**, с който се предвижда тясно сътрудничество между Испания и Обединеното кралство по отношение на Гибралтар във връзка с прилагането на разпоредбите за правата на гражданите от Споразумението за оттегляне, и който засяга административното сътрудничество между компетентните органи в редица области на политиката.

I. Какво е включено в общите разпоредби на Споразумението за оттегляне?

В тази част се определят необходимите клаузи за гарантиране на правилното разбиране, действие и тълкуване на Споразумението за оттегляне. Тя предоставя основата за правилното прилагане на Споразумението. От началото на преговорите ЕС придаде голямо значение на факта, че разпоредбите на Споразумението за оттегляне трябва по ясен начин да пораждат същите правни последици в Обединеното кралство като тези, които пораждат в ЕС и неговите държави членки.

Споразумението изрично включва подобно изискване, което означава, че и двете страни следва да гарантират предимство и пряко действие в своя правен ред, както и тълкуване в съответствие със съдебната практика на Съда на Европейския съюз, постановена до края на преходния период. Прякото действие се споменава изрично във връзка с всички разпоредби на Споразумението за оттегляне, които отговарят на условията за пряко действие съгласно правото на Съюза. Това в общи линии означава, че съответните страни могат да се позовават на Споразумението за оттегляне пряко пред националните съдилища както в Обединеното кралство, така и в държавите — членки на ЕС.

За целите на тълкуването на Споразумението е задължително също така да се използват методите и общите принципи на тълкуване, приложими в ЕС. Това обхваща например задължението понятията или разпоредбите на правото на Съюза, посочени в Споразумението за оттегляне, да се тълкуват по начин, който е в съответствие с Хартата на основните права.

Освен това съдилищата на Обединеното кралство трябва да спазват принципа за тълкуване в съответствие с приложимата съдебна практика на Съда на Европейския съюз, постановена преди края на преходния период, както и надлежно да вземат предвид тази практика и след тази дата.

Със Споразумението изрично се изисква Обединеното кралство да гарантира спазването на горепосоченото чрез първичното национално законодателство, по-специално като предостави на съдебните и административните си органи правомощия да не прилагат непоследователни или несъвместими национални разпоредби.

Този раздел също така пояснява, че позоваването на правото на Съюза в Споразумението за оттегляне трябва да се разбира като включващо измененията, направени до последния ден на преходния период. Предвиждат се няколко изключения, по-специално за конкретни разпоредби на финансовото споразумение, с цел да се избегне налагането на допълнителни задължения на Обединеното кралство, както и за преходния период, по време на който правото на Съюза ще продължи да се прилага по динамичен начин за Обединеното кралство и в него. Те следва да се разбират също така като включващи актовете, с които се допълват или се прилагат посочените разпоредби.

Накрая, в Споразумението се предвижда, че в края на преходния период Обединеното кралство ще престане да има право на достъп до всички бази данни и мрежи на ЕС, освен ако изрично не е предвидено друго.

II. Какво е договорено относно правата на гражданите?

Правото на всички граждани на ЕС и членовете на техните семейства да живеят, работят или учат в държава — членка на ЕС, е един от фундаментите на Европейския съюз. Много граждани на ЕС и на Обединеното кралство са направили своя житейски избор въз основа на правата, свързани със свободното движение съгласно правото на Съюза. Защитата на житейския избор на тези граждани и на членовете на техните семейства бе приоритет от началото на преговорите.

Споразумението за оттегляне защитава правото на повече от 3 милиона граждани на ЕС в Обединеното кралство и 1 милион граждани на Обединеното кралство в държави от ЕС да останат и да продължат текущата си дейност.

Кой е защитен съгласно Споразумението за оттегляне?

Споразумението за оттегляне защитава гражданите на ЕС, които пребивават в Обединеното кралство, и гражданите на Обединеното кралство, които пребивават в една от 27-те държави — членки на ЕС в края на преходния период, когато пребиваването е в съответствие с правото на ЕС относно свободното движение.

Споразумението за оттегляне защитава също така членовете на семействата, на които са предоставени права съгласно правото на ЕС (настоящите съпруги/съпрузи и регистрираните партньори, родителите, бабите и дядовците, децата, внуците и лицата, с които гражданите имат трайна връзка) и които не живеят все още в същата приемна държава като съответния гражданин на ЕС или на Обединеното кралство, за да могат те да се присъединят към последните в бъдеще.

Съгласно Споразумението за оттегляне децата ще се ползват със защита, независимо дали са родени преди или след оттеглянето на Обединеното кралство, или дали са родени във или извън приемащата държава, в която пребивава гражданинът на ЕС или на Обединеното кралство. Единственото предвидено изключение се отнася за децата, които са родени след оттеглянето на Обединеното кралство и спрямо които родителят, по отношение на когото не се прилага Споразумението за оттегляне, е единственият, който има право да упражнява родителските права съгласно приложимото семейно право.

По отношение на социалната сигурност Споразумението за оттегляне защитава всички онези граждани на ЕС, които в края на преходния период са се намирали в положение, което засяга

едновременно както Обединеното кралство, така и дадена държава членка. Членовете на техните семейства и преживелите ги лица също са защитени.

Кои права са защитени?

Споразумението за оттегляне дава възможност на гражданите на ЕС и на Обединеното кралство, както и на членовете на техните семейства да продължат да упражняват своите права, произтичащи от правото на Съюза, на територията на другата страна до края на живота си, когато тези права се основават на житейски избор, направен преди края на преходния период.

Гражданите на Съюза и на Обединеното кралство и членовете на техните семейства могат да продължат да живеят, работят или учат в приемащата държава, както в момента, при същите материалноправни условия както съгласно правото на Съюза, като се възползват в пълна степен от прилагането на забраната за дискриминация въз основа на националност и от правото на еднакво третиране с гражданите на приемащите държави. Единствените ограничения, които се прилагат, са тези, произтичащи от правото на Съюза или предвидени в Споразумението. Споразумението за оттегляне не възпрепятства Обединеното кралство или държавите членки да решат да предоставят по-благоприятни права.

Права на пребиваване

Материалноправните условия на пребиваване са и ще останат същите, като тези по силата на действащото законодателство на ЕС относно свободното движение. В случаите, при които приемащата държава е избрала задължителна система за регистриране, решенията за предоставянето на нов статут на пребиваване съгласно Споразумението за оттегляне ще бъдат вземани съгласно обективни критерии (*т.е. без право на преценка*) и въз основа на същите условия, посочени в Директивата за свободното движение (Директива 2004/38/ЕО): С членове 6 и 7 се предоставя право на пребиваване до пет години за лицата, които работят или разполагат с достатъчни финансови средства и здравна застраховка, а с членове 16— 18 се предоставя право на постоянно пребиваване за тези, които за пребивавали законно за период от пет години.

По същество гражданите на ЕС и гражданите на Обединеното кралство отговарят на тези условия, ако са: работници или самостоятелно заети лица; или разполагат с достатъчно средства и здравна застраховка; или са членове на семейството на друго лице, което отговаря на тези условия; или вече са придобили право на постоянно пребиваване (което повече не зависи от никакви условия).

Споразумението за оттегляне не изисква лицето да присъства физически в приемащата държава в края на преходния период — приемат се временни отсъствия, които не засягат правото на пребиваване, и по-продължителни отсъствия, които не засягат правото на постоянно пребиваване.

Лицата, защитени със Споразумението за оттегляне, които все още не са придобили право на постоянно пребиваване — ако не са живели в приемащата държава поне пет години — ще бъдат изцяло защитени от Споразумението за оттегляне и ще могат да продължат да пребивават в приемащата държава и да придобият права на постоянно пребиваване и след оттеглянето на Обединеното кралство.

Гражданите на ЕС и гражданите на Обединеното кралство, които пристигат в приемащата държава през преходния период, ще се ползват от същите права и задължения съгласно Споразумението за оттегляне, като лицата, пристигнали в приемащата държава преди 30 март 2019 г. Правата им също така ще подлежат на същите ограничения. Засегнатите лица ще престанат да бъдат бенефициери на Споразумението за оттегляне, ако не са живели в приемащата държава за период от повече от пет години.

Права на работниците и на самостоятелно заетите лица и признаване на професионалните квалификации

Лицата, обхванати от Споразумението за оттегляне, ще имат право да бъдат наемани на работа или да извършват икономическа дейност като самостоятелно заето лице. Те също така ще запазят всичките си трудови права, придобити въз основа на правото на Съюза. Така например, те ще продължат да се ползват от правото на недискриминация на основание гражданство по отношение на заетостта, трудовото възнаграждение и другите условия на труд и заетост; правото на достъп до и упражняване на дейност в съответствие с правилата, приложими по отношение на гражданите на приемащата държава, правото на помощ за намиране на работа при същите условия като гражданите на приемащата държава, правото на равно третиране по отношение на условията за наемане и условията на труд, правото на социални и данъчни предимства, колективните права и правото децата им да имат достъп до образование.

Със Споразумението за оттегляне ще бъдат защитени правата на пограничните работници и на самостоятелно заетите погранични работници в държавите, в които те работят.

Освен това когато лице, което е обхванато от Споразумението за оттегляне, е получило признаване на професионалните си квалификации в държавата (държава — членка на ЕС, или Обединеното кралство), където живее понастоящем, а ако е пограничен работник — където работи, то ще може да продължи да разчита на решението за признаване за целите на извършването на професионалните дейности, свързани с използването на тези професионални квалификации. Ако лицето вече е подало заявление за признаване на неговите професионални квалификации преди края на преходния период, заявлението му ще бъде обработено в страната в съответствие с правилата на ЕС, приложими към момента на подаването на заявлението.

Социална сигурност

В Споразумението за оттегляне са предвидени правила относно координацията на системите за социална сигурност във връзка с бенефициерите на частта от Споразумението за оттегляне, отнасяща се до гражданите, както и във връзка с другите лица, чието положение в края на преходния период засяга както Обединеното кралство, така и дадена държава членка от гледна точка на координацията на системите за социална сигурност.

Тези лица ще запазят правото си на здравни грижи, пенсии и други социалноосигурителни обезщетения, и ако имат право на парични обезщетения в дадена държава, те ще могат да ги получават дори и ако живеят в друга държава.

Разпоредбите на Споразумението за оттегляне, отнасящи се до координацията на системите за социална сигурност, уреждат правата на гражданите на ЕС и на гражданите на Обединеното кралство в случаи в областта на социалната сигурност, които имат трансграничен аспект и засягат Обединеното кралство и (поне) една държава членка в края на преходния период.

Тези разпоредби могат да бъдат разширени, за да обхванат тристранни случаи с трансграничен аспект, засягащи държава членка (или няколко държави членки), Обединеното кралство и държава от ЕАСТ (Исландия, Лихтенщайн, Норвегия и Швейцария). Това ще позволи да се защитят правата на гражданите на ЕС и на Обединеното кралство, както и на гражданите на държава от ЕАСТ в този вид тристранни случаи.

За да може тази схема да функционира, е необходимо да се прилагат три различни договорености: член от Споразумението за оттегляне, осигуряващ защита на гражданите на държавите от ЕАСТ, разпоредби за защита на гражданите на ЕС, включени в съответни споразумения между Обединеното кралство и държавите от ЕАСТ и разпоредби за защита на гражданите на Обединеното кралство, включени в съответни споразумения между ЕС и държавите от ЕАСТ.

Членът от Споразумението за оттегляне, осигуряващ защита на гражданите на ЕАСТ, ще се прилага само ако бъдат сключени и се прилагат двете последни договорености. Решението относно приложимостта на този член ще бъде взето от Съвместния комитет, създаден със Споразумението за оттегляне.

Приложими процедури

В Споразумението за оттегляне на приемащата държава се предоставя избор дали да изисква или не задължително заявление като условие за упражняването на правата по Споразумението за оттегляне. Обединеното кралство вече изрази намерението си да прилага система за задължително регистриране за бенефициерите на Споразумението за оттегляне. Лицата, отговарящи на условията, ще получат документ за пребиваване (който може да бъде и в цифров формат).

Някои от държавите — членки на ЕС, са посочили, че също ще прилагат система за задължително регистриране (т.нар. „учредителна система“). В други държави членки обаче гражданите на Обединеното кралство, отговарящи на посочените в Споразумението условия, автоматично ще стават бенефициери по Споразумението за оттегляне (т.нар. „декларативна система“). В последния случай гражданите на Обединеното кралство ще имат право да изискват приемащата държава да им издаде документ, удостоверяващ, че са бенефициери по Споразумението за оттегляне.

ЕС придаде особена важност на наличието на безпрепятствени и прости административни процедури, позволяващи на гражданите, обхванати от Споразумението, да упражняват правата си. Може да се изисква само това, което е абсолютно необходимо и пропорционално за определяне дали са изпълнени критериите за законно пребиваване, като се избягват всички ненужни административни тежести. Тези изисквания са от особено значение, ако приемащата държава членка избере да въведе система за задължителна регистрация. Разходите за подаване на такива заявления не трябва да превишават разходите, наложени на гражданите на съответната държава за издаване на подобни документи. Лицата, които вече притежават документ за постоянно пребиваване, ще могат в замяна да получат безплатно „специалния статут“.

Административните процедури за кандидатстване за „специален статут“, които Обединеното кралство или държавите членки ще въведат съгласно Споразумението за оттегляне, трябва също да отговарят на горепосочените изисквания. По отношение на възникналите при подаването на заявлението грешки, неволни пропуски или неспазване на крайния срок трябва да се прилага пропорционален подход. Общата цел е да се гарантира, че процесът е възможно най-ясен, прост и небюрократичен за засегнатите граждани.

Прилагане и мониторинг на частта от Споразумението за оттегляне, отнасяща се до правата на гражданите

Текстът на Споразумението за оттегляне относно правата на гражданите е много точно формулиран, за да може гражданите на ЕС да се позовават пряко на него пред британските съдилища, а гражданите на Обединеното кралство — пред съдилищата на държавите членки. Всички разпоредби на националното право, които не са в съответствие с разпоредбите на Споразумението за оттегляне, ще трябва да престанат да се прилагат.

Съдилищата на Обединеното кралство ще могат да отправят преюдициални запитвания до Съда на ЕС относно тълкуването на частта за правата на гражданите от Споразумението за оттегляне за период от осем години след края на преходния период. За въпросите, свързани със заявлението за получаване на статут на уседналост в Обединеното кралство, този осемгодишен период започна да тече от 30 март 2019 г.

Упражняването и прилагането на правата на гражданите в ЕС ще се следи от Комисията, която действа в съответствие с Договорите на Съюза. В Обединеното кралство тази роля ще се изпълнява от независим национален орган. На този орган ще бъдат предоставени еквивалентни правомощия като тези на Европейската комисия, за да получава и разглежда жалби от граждани на Съюза и членове на техните семейства, да провежда разследвания по собствена инициатива, както и да завежда дела в съдилища на Обединеното кралство относно предполагаемо неспазване от страна на административните органи на Обединеното кралство на задълженията им съгласно частта от Споразумението за оттегляне, отнасяща се до правата на гражданите.

Органът и Европейската комисия следва ежегодно да се уведомяват взаимно чрез Съвместния комитет, създаден със Споразумението за оттегляне, относно предприетите мерки за упражняване и прилагане на правата на гражданите съгласно Споразумението. Такава информация следва да включва по-специално броя и естеството на разгледаните жалби, както и предприетите последващи правни действия.

III. Какво е договорено по въпросите, свързани с разделянето?

В съответствие с насоките на Европейския съвет (член 50) Споразумението за оттегляне има за цел, когато е необходимо, да се осигури организирано оттегляне и да се предвидят подробни разпоредби, които са необходими за плавното преустановяване на текущите процеси и механизми в редица области на политиката.

Стоки, пуснати на пазара

В Споразумението за оттегляне се предвижда стоките, които са пуснати законно на пазара в ЕС или в Обединеното кралство преди края на преходния период, да може да продължат да се движат свободно между тези два пазара и да достигнат до крайните потребители, без да са необходими промени или повторно етикетирание на продуктите.

Това означава, че стоките, които ще бъдат все още във веригата на дистрибуция в края на преходния период, ще могат да достигнат до крайните потребители в ЕС или в Обединеното кралство, без да е необходимо да се спазват допълнителни изисквания по отношение на продукта. Такива стоки могат също така да бъдат въведени в експлоатация (когато това е предвидено в приложимите разпоредби на правото на Съюза) и ще бъдат обект на постоянен надзор от страна на органите за надзор на пазара в държавите членки и на Обединеното кралство.

По изключение движението на живи животни и животински продукти между пазара на Съюза и пазара на Обединеното кралство след изтичането на преходния период ще подлежи на приложимите правила на страните за вноса и санитарния контрол на границата, независимо дали са пуснати на пазара преди края на преходния период.

Това е необходимо предвид високите санитарни рискове, свързани с тези продукти, както и необходимостта от ефективни ветеринарни проверки, когато тези продукти, както и живи животни, влизат на пазара на ЕС или на Обединеното кралство.

Свеждане до минимум на смущенията във веригите на дистрибуция в края на преходния период

Със Споразумението за оттегляне се гарантира, че дадена стока, която вече е била пусната на

пазара, може да продължи да се предлага на пазара на Обединеното кралство и на единния пазар на ЕС след края на преходния период. Това се прилага за всички стоки в обхвата на свободното движение на стоки, както е определено в Договора за функционирането на Европейския съюз, като например: селскостопански продукти, потребителски стоки (като играчки, текстил, козметика), здравни продукти (фармацевтични продукти, медицински изделия) и промишлени продукти, като моторни превозни средства, морско оборудване, машини, подежни съоръжения, електрическо оборудване, строителни продукти и химикали.

След изтичането на преходния период обаче живите животни и животинските продукти, като например хранителни продукти от животински произход, ще трябва да отговарят на правилата съответно на ЕС или на Обединеното кралство за вноса от трети държави.

Текущо движение на стоки от митническа гледна точка

По причини, свързани с митническото обработване, ДДС и акцизите, със Споразумението за оттегляне се гарантира, че движението на стоки, започнало преди оттеглянето на Обединеното кралство от митническия съюз на ЕС, следва да може да приключи съгласно правилата на Съюза, които са действали при започването на движението. След края на преходния период правилата на ЕС ще продължат да се прилагат за трансгранични операции, започнали преди края на преходния период, по отношение на правата и задълженията на данъчно задължените лица по ДДС, например задължения за подаване на декларации, плащане и възстановяване на ДДС. Същият подход се прилага и за текущото административно сътрудничество, което заедно с обмена на информация, започнал преди оттеглянето, следва да бъде завършено съгласно приложимите правила на ЕС.

Защита на правата върху интелектуалната собственост

Съгласно Споразумението за оттегляне се запазва защитата, предоставяна на територията на Обединеното кралство за съществуващите права на ЕС върху интелектуалната собственост с единен характер (марки, права върху регистриран промишлен дизайн, права на закрила на сортове растения и др.). Всички защитени права от тези видове ще трябва да бъдат защитени от Обединеното кралство като национални права върху интелектуалната собственост. Превръщането на правото на ЕС в право на Обединеното кралство с цел защита в Обединеното кралство ще бъде автоматично, безплатно и без повторна оценка. Така ще се гарантира зачитането на съществуващите права на собственост в Обединеното кралство и ще се осигури необходимата сигурност по отношение на ползвателите и носителите на права.

ЕС и Обединеното кралство се договориха също така, че съществуващите географски указания (ГУ), одобрени от ЕС, ще се ползват с правна защита съгласно Споразумението за оттегляне, освен ако и докато не бъде сключено ново споразумение, приложимо за географските указания, в контекста на бъдещите отношения. Тези географски указания понастоящем са съществуващи права на интелектуална собственост в Обединеното кралство и в ЕС.

Обединеното кралство ще гарантира най-малко същото равнище на защита за съществуващите географски указания, като приложимото понастоящем в рамките на ЕС. Тази защита ще се реализира чрез националното законодателство на Обединеното кралство.

Одобрените от ЕС географски указания с названия за произход от Обединеното кралство (напр. „Welsh Lamb“) остават незасегнати в рамките на ЕС и следователно продължават да се ползват със защита в ЕС.

Над 3 000 географски указания следва да продължат да бъдат защитени в Обединеното кралство

Над 3 000 географски указания, като пармска шунка, шампанско, баварска бира, сирене „Feta“, токайско вино, сладкиш „Pastel de Tentúgal“, херески оцет, понастоящем са защитени съгласно правото на ЕС като *sui generis* права върху интелектуалната собственост в целия ЕС, включително Обединеното кралство. Оттеглянето на Обединеното кралство от Европейския съюз няма да доведе до загуба на тези права върху интелектуалната собственост. Споразумението относно географските указания обхваща защитените наименования за произход, защитените географски указания, храните с традиционно специфичен характер и традиционните наименования за вина. Това споразумение ще бъде от полза и за географските указания, носещи название за произход от Обединеното кралство (напр. „Welsh lamb“): те също ще получат защита на територията на Обединеното кралство по силата на неговото законодателство и ще продължат да се ползват от защита в ЕС съгласно законодателството на ЕС.

Географските указания имат голяма стойност за местните общности, както от икономическа, така и от културна гледна точка. Всяко защитено в ЕС указание е селскостопански продукт, храна или напитка с дълбоки местни корени, чиято защита съгласно правото на ЕС е генерирала значителна стойност за съответните производители и местна общност. Качеството, репутацията и

характеристиките на продуктите се отдават на техния географски произход. Защитата на тези продукти спомага да се съхрани тяхната автентичност и подпомага развитието на селските райони и възможностите за работа в областта на производството, преработката и други свързани услуги.

Текущо полицейско и съдебно сътрудничество по наказателноправни въпроси

В Споразумението за оттегляне се предвиждат правила за постепенното приключване на текущите полицейски и съдебни производства по наказателноправни въпроси, в които участва Обединеното кралство. Всички производства от този вид следва да бъдат приключени според същите правила на ЕС.

Примери: Как ще функционират полицейското и съдебното сътрудничество на практика?

Престъпник, арестуван от органите на Обединеното кралство въз основа на европейска заповед за арест, следва да бъде предаден на държавата членка, издирваща въпросното лице.

Аналогично, съвместен екип за разследване, сформирани от Обединеното кралство и други държави членки въз основа на правилата на ЕС, следва да продължи своите разследвания.

В случай че орган на държава — членка на ЕС, получи искане от Обединеното кралство за конфискация на облагите от престъпна дейност преди края на преходния период, това искане следва да бъде изпълнено в съответствие с приложимите норми на ЕС.

Текущо съдебно сътрудничество по гражданскоправни и търговскоправни въпроси

В Споразумението за оттегляне се предвижда правото на ЕС относно международната компетентност при трансгранични граждански спорове да продължи да се прилага за съдебните производства, образувани преди края на преходния период, както и че съответното право на ЕС относно признаването и изпълнението на съдебни решения ще продължи да се прилага за решенията по тези производства.

Как ще се процедира при текущите съдебни производства между дружества след края на преходния период?

Да вземем следния пример: в края на преходния период може да има висящ съдебен спор между нидерландско дружество и дружество от Обединеното кралство пред съд в Обединеното кралство.

Компетентността на съда на Обединеното кралство да разгледа делото е определена от правото на ЕС. Съгласно Споразумението за оттегляне след края на преходния период съдът на Обединеното кралство остава компетентен да разгледа делото въз основа на правото на ЕС.

Друг пример: в края на преходния период дадено дружество може да е страна по съдебно производство пред френски съд срещу дружество от Обединеното кралство.

Съгласно Споразумението за оттегляне след края на преходния период правото на ЕС относно признаването и изпълнението на съдебни решения продължава да се прилага по отношение на признаването и изпълнението в Обединеното кралство на решението, постановено от френския съд.

Използване на данни и информация, обменени преди края на преходния период

По време на членството в ЕС частни организации и публични органи в Обединеното кралство са получили лични данни от дружества и администрации в други държави членки.

В Споразумението за оттегляне се предвижда, че след края на преходния период Обединеното кралство трябва да продължи да прилага правилата на ЕС за защита на данните спрямо тези лични данни, докато Комисията не установи посредством официално решение относно адекватното ниво на защита, че режимът за защита на личните данни на Обединеното кралство предоставя гаранции за защита на данните, които „по същество са равностойни“ на тези в ЕС.

Официалното решение на Комисията относно адекватното ниво на защита трябва да бъде предшествано от оценка на приложимия в Обединеното кралство режим на защита на данните. Ако решението относно адекватното ниво на защита бъде анулирано или отменено, Обединеното кралство ще трябва да гарантира, че спрямо получените данни ще продължи да се прилага същият стандарт за „равностойна по същество“ защита като този съгласно правилата на ЕС за защита на данните.

Текущи процедури за възлагане на обществени поръчки

Споразумението за оттегляне осигурява правна сигурност във връзка с процедурите за възлагане на обществени поръчки, които още са в ход към края на преходния период: те следва да бъдат приключени в съответствие с правото на ЕС, т.е. съгласно същите процесуални и материалноправни норми като тези, съгласно които са започнали.

Евратом

Съгласно Споразумението за оттегляне и във връзка с оттеглянето от Евратом и контрола на сигурността, който то налага, Обединеното кралство прие да носи цялата отговорност за по-нататъшното извършване на контрола на сигурността на ядрените материали и международния си ангажимент относно бъдещ режим, който да е с обхват и ефективност, равностойни на съществуващите механизми на Евратом.

Евратом ще прехвърли на Обединеното кралство собствеността на оборудването и друго имущество в Обединеното кралство, свързани с контрола на сигурността, като ще бъде компенсиран за тях съгласно счетоводната им стойност.

Съюзът отбелязва също, че оттеглянето означава, че международните споразумения, по които Евратом е страна, вече няма да се прилагат за Обединеното кралство и че то трябва да се ангажира с международните партньори в този контекст.

Правото на собственост върху специалните дялящи се материали, държани в Обединеното кралство от образувания от Обединеното кралство, ще бъде прехвърлено от Евратом на Обединеното кралство. По отношение на специалния дялящ се материал, съхраняван в Обединеното кралство от предприятия на ЕС-27, Обединеното кралство е приело, че свързаните с Евратом права следва да продължат да действат (напр. правото да се одобрява бъдеща продажба или прехвърляне на тези материали). И двете страни са съгласни, че крайната отговорност за отработено гориво и радиоактивни отпадъци се носи от държавата, в която те са били генерирани, в съответствие с международните конвенции и законодателството на Европейската общност за атомна енергия.

Текущи съдебни и административни производства на Съюза

Съгласно Споразумението за оттегляне Съдът на Европейския съюз (Съдът на ЕС) ще продължи да бъде компетентен по съдебните производства, свързани с Обединеното кралство, регистрирани в Съда на ЕС преди края на преходния период, като тези производства следва да продължат до постановяването на окончателно обвързващо решение в съответствие с правилата на Съюза. Това се отнася за всички етапи на производствата, включително обжалване или връщане в Общия съд. Така ще се даде възможност за надлежното приключване на висящите дела.

Докато с горното се решава въпросът за висящите дела, освен това ще бъде възможно пред Съда на ЕС да се завеждат определени дела, свързани с Обединеното кралство, след края на преходния период с оглед на решаването им съгласно правилата на Съюза.

В Споразумението се предвижда, че в рамките на четири години след края на преходния период Комисията може да завежда пред Съда на ЕС нови производства за установяване на нарушение срещу Обединеното кралство във връзка с нарушения на правото на Съюза, извършени преди края на преходния период.

В същия период пред Съда на ЕС може да се завеждат и дела срещу Обединеното кралство за неспазване на дадено административно решение на институция или орган на Съюза, издадено преди края на преходния период или — за определени процедури, изрично посочени в Споразумението — след края на преходния период.

Компетентността на Съда на ЕС за тези нови дела е в съответствие с принципа, че прекратяването на Договор не засяга правата, задълженията или правното положение на страните, създадени преди неговото прекратяване. По този начин се гарантират правна сигурност и равни условия между държавите — членки на ЕС, и Обединеното кралство по отношение на ситуации, възникнали по време, когато Обединеното кралство е имало задължения по силата на правото на Съюза.

Що се отнася до административните производства, Споразумението за оттегляне предвижда, че започналите процедури, продължават да се разглеждат в съответствие с правилата на Съюза. Това се отнася до производствата по въпроси като конкуренцията и държавната помощ, които са били започнати преди края на преходния период от институциите, службите и агенциите на Съюза и които се отнасят до Обединеното кралство или за физически или юридически лица от Обединеното кралство.

По отношение на помощ, предоставена преди края на преходния период, за срок от 4 години след края на преходния период Европейската комисия е компетентна да започва нови административни процедури в областта на държавната помощ по отношение на Обединеното кралство. След изтичането на 4-годишния срок Европейската комисия е компетентна по процедурите, започнати преди изтичането на този срок.

За срок от 4 години след края на преходния период Европейската служба за борба с измамите (OLAF) е компетентна да започва нови разследвания по отношение на факти, настъпили преди

края на преходния период, или митническите задължения, възникнали след края на преходния период. Възможността за започване на подобни нови административни производства е в съответствие с идеята, че Обединеното кралство остава изцяло обвързано от правото на Съюза до края на преходния период и че поради това през целия период следва да се осигуряват спазване на правилата и равнопоставени условия с другите държави членки.

Функциониране на институциите, агенциите и органите на Съюза

Съгласно Споразумението за оттегляне сегашните привилегии и имунитети на Съюза следва да продължат да се прилагат за дейностите, извършени преди края на преходния период. И двете страни ще продължат да гарантират спазването на задълженията за опазване на професионална тайна. Класифицираната информация и другите документи, получени докато Обединеното кралство е било държава членка, следва да останат със същата степен на защита, както преди края на преходния период.

V. Какво е договорено относно финансовото споразумение?

В насоките на Европейския съвет от 29 април 2017 г. бе отправено искане за единно финансово споразумение, обхващащо бюджета на ЕС, прекратяването на членството на Обединеното кралство във всички органи или институции, създадени съгласно Договорите, и участието на Обединеното кралство в конкретни фондове и инструменти, свързани с политиките на Съюза. С финансовото споразумение се обхващат всички тези точки и се уреждат сметките.

Съгласно Споразумението за оттегляне Обединеното кралство ще спазва ангажиментите си по своя дял от финансирането на всички задължения, поети по време на членството в Съюза, по отношение на бюджета на ЕС (и по-конкретно многогодишната финансова рамка за периода 2014—2020 г., включително плащанията, които ще бъдат извършени след края на преходния период във връзка с приключването на програмите), Европейската инвестиционна банка, Европейската централна банка, Механизма за бежанците в Турция, доверителните фондове на ЕС, агенциите на Съвета и Европейския фонд за развитие.

В тази връзка преговарящите от името на Комисията и на Обединеното кралство се споразумяха за справедлива методика за изчисляване на задълженията на Обединеното кралство в контекста на неговото оттегляне от ЕС.

В основата на договорената методика са залегнали следните принципи:

- никоя държава членка не следва да плаща повече или да получава по-малко поради оттеглянето на Обединеното кралство от Съюза;
- Обединеното кралство следва да плати своя дял от ангажиментите, поети по време на членството му; както и
- Обединеното кралство не следва да плаща повече, нито по-рано, отколкото ако беше останало държава членка. Това означава по-специално, че Обединеното кралство следва да плаща, като се изхожда от действителното изпълнение на бюджета, т.е. при отчитане на корекциите при изпълнението му.

Колко следва да плати Обединеното кралство?

Целта на преговорите бе да се уредят всички задължения, съществуващи към датата на оттеглянето на Обединеното кралство от Европейския съюз. Ето защо в Споразумението не се разглежда размерът на финансовите задължения на Обединеното кралство, а методиката за изчисляването му.

Двете страни се споразумяха за обективна методика, която позволява спазването на всички съвместни поети задължения по отношение на бюджета на Съюза (за периода 2014—2020 г.), в това число неизпълнените поети задължения към края на 2020 г. („Reste à liquider“) и задълженията, които не се покриват от активите.

Обединеното кралство също така ще продължи да гарантира заемите, отпуснати от Съюза преди оттеглянето му, и ще получи обратно своя дял от неизползваните гаранции и събраните впоследствие суми след задействането на гаранциите по такива заеми.

Освен това Обединеното кралство се съгласи да изпълни всички неизпълнени поети задължения по отношение на доверителните фондове на ЕС и Механизма за бежанците в Турция. Обединеното кралство ще остане страна по Европейския фонд за развитие и ще продължи да прави вноски за плащанията, необходими, за да се спазят всички поети задължения, свързани с текущия 11-ти ЕФР, както и с предишните фондове.

Внесенят капитал на Обединеното кралство в Европейската централна банка (ЕЦБ) ще бъде възстановен на Bank of England и Обединеното кралство повече няма да бъде член на ЕЦБ. Що се отнася до Европейската инвестиционна банка (ЕИБ), внесенят капитал на Обединеното кралство

ще бъде възстановен с дванадесет годишни вноски, но ще бъде заменен с (допълнителна) гаранция, която може да бъде активирана. Обединеното кралство ще продължи да гарантира и по отношение на неприключените операции на ЕИБ от датата на оттегляне до края на тяхната амортизация.

Обединеното кралство ще запази също така привилегиите и имунитетите на ЕИБ (Протоколи № 5 и 7 към Договора) за операциите, съществуващи към датата на оттегляне.

Какво означава това за проектите и програмите на ЕС?

Всички проекти и програми на ЕС ще бъдат финансирани съгласно предвиденото в сега действащата многогодишна финансова рамка (2014—2020 г.). Това дава сигурност на всички бенефициери по програми на ЕС, включително бенефициерите от Обединеното кралство, които ще продължат да се възползват от програмите на ЕС до тяхното приключване, но не и от финансовите инструменти, одобрени след оттеглянето.

Как се изчислява дялът на Обединеното кралство?

Обединеното кралство ще допринесе за бюджета за 2019 г. и 2020 г., като дялът му ще бъде процент, изчислен така, сякаш то продължава да е държава членка. Що се отнася до задълженията след 2020 г., дялът ще бъде определен като съотношение между собствените ресурси, предоставени от Обединеното кралство в периода 2014—2020 г., и собствените ресурси, предоставени от всички държави членки (включително Обединеното кралство) през същия период. Това означава, че отстъпката за Обединеното кралство е включена в неговия дял.

Какъв е дялът на Обединеното кралство от богатството на ЕС (активи — сгради и пари в брой)?

Активите на ЕС принадлежат на ЕС, тъй като ЕС има собствена правосубектност. Никоя държава членка няма права върху активите на ЕС. При все това частта на Обединеното кралство от пасивите на ЕС ще бъде намалена със съответните активи, тъй като няма нужда от финансови пасиви, които са покрити с активи, и следователно не е необходимо Обединеното кралство да ги финансира.

Докога следва да плаща Обединеното кралство?

Обединеното кралство ще плаща до погасяването на последното дългосрочно задължение. От Обединеното кралство няма да се изисква да плаща по-рано, отколкото ако беше останало държава членка.

Ще плаща ли Обединеното кралство пенсионните задължения на публичната служба на ЕС?

Обединеното кралство ще плати своя дял от финансирането на пенсиите и на други обезщетения на служители, натрупани до края на 2020 г. Това плащане ще бъде извършено, когато стане дължимо, както за останалите държави членки.

Какви биха били финансовите последици при удължаване на преходния период?

По време на евентуално удължаване на преходния период Обединеното кралство ще се третира като трета държава за целите на бъдещата многогодишна финансова рамка от 2021 г. нататък. В случай на удължаване на преходния период обаче ще се изисква справедлив финансов принос на Обединеното кралство в бюджета на ЕС, за който ще трябва да се вземе решение от Съвместния комитет, създаден с цел управление на Споразумението за оттегляне. Това отразява факта, че едно удължаване на преходния период означава, че Обединеното кралство продължава да участва пълноценно в единния пазар с всички ползи, произтичащи от това.

VI. Какво е договорено относно управлението на Споразумението за оттегляне?

Споразумението за оттегляне съдържа институционални договорености, имащи за цел да се гарантират ефективно управление, изпълнение и прилагане на Споразумението, включително подходящи механизми за уреждане на спорове.

ЕС и Обединеното кралство се договориха за прякото действие и предимството на цялото Споразумение за оттегляне при същите условия като тези, приложими в правото на Съюза, както и относно факта, че Съдът на Европейския съюз (Съдът на ЕС) е крайният арбитър по въпроси, свързани с правото на ЕС или понятия от това право. Тази гаранция е необходима, за да се осигури последователното прилагане на законодателството на Съюза.

Важни части от Споразумението за оттегляне се основават на правото на Съюза, което се използва, за да се гарантира, че оттеглянето става по организиран начин. Предвид това е още по-важно да се прилагат същите правни последици, методи и принципи на тълкуване както за правото на Съюза.

В случай на спор относно тълкуването на Споразумението за оттегляне, в рамките на Съвместен комитет се провеждат първоначални политически консултации. Ако не бъде намерено решение, всяка от страните може да отнесе спора до правнообвързващ арбитраж. Тогава, когато спорът засяга въпрос, свързан с правото на ЕС, арбитражният състав има задължението да отнесе въпроса до Съда на ЕС, който да се произнесе с решение, имащо задължителна сила. Освен това всяка от страните може да поиска от арбитражния състав да отнесе въпрос до Съда на ЕС. В такива случаи арбитражният състав трябва да отнесе въпроса до Съда на ЕС, освен ако счете, че спорът в действителност не засяга правото на ЕС. Той трябва да мотивира своята преценка, а страните могат да поискат преразглеждане на тази преценка.

Решението на арбитражния състав има задължителна сила за Съюза и Обединеното кралство. В случай на неизпълнение на решение арбитражният състав може да наложи плащането на еднократно платима сума или периодична имуществена санкция в полза на засегнатата страна.

И накрая, ако въпреки това продължи да е налице неизпълнение, Споразумението позволява на страните да спрат пропорционално прилагането на самото Споразумение за оттегляне, с изключение на правата на гражданите, или части от други споразумения между Съюза и Обединеното кралство. Подобно спиране подлежи на преглед от арбитражния комитет.

VII. Протокол за Ирландия/Северна Ирландия

Протоколът за Ирландия/Северна Ирландия е изцяло приложимо от правна гледна точка решение, с което се избягва установяването на „твърда“ граница на остров Ирландия, защитават се цялата икономика на острова и Споразумението от Разпети петък (Белфастското споразумение) във всички негови измерения и се гарантира целостта на единния пазар. Той ще започне да се прилага в края на преходния период.

МИТНИЧЕСКИ И НОРМАТИВНИ АКТОВЕ

Означава ли това, че Северна Ирландия ще остане на единния пазар на ЕС за стоки?

Северна Ирландия ще продължи да спазва ограничен набор от правила, свързани с единния пазар на ЕС, с цел да се избегне „твърда“ граница: законодателството относно стоките, санитарните правила за ветеринарния контрол, правилата за производството/пускането на пазара на селскостопански продукти, ДДС и акцизите на стоките и правилата за държавната помощ.

Как Северна Ирландия може да напусне митническия съюз на ЕС и същевременно да избегне установяването на митническа граница на остров Ирландия?

Северна Ирландия продължава да е част от митническата територия на Обединеното кралство. Затова тя ще трябва да може да се възползва от бъдещите споразумения за свободна търговия (ССТ), които Обединеното кралство може да сключи с трети държави. В бъдещите ССТ, сключени от Обединеното кралство, може да се предвижда, че произведени в Северна Ирландия стоки имат достъп до трети държави при същите условия като стоките, произведени в други части на Обединеното кралство.

Митническият кодекс на ЕС ще се прилага за всички стоки, влизащи в Северна Ирландия. Така ще се избегнат митнически проверки и контрол на остров Ирландия.

По отношение на митата, тези на ЕС ще се прилагат за стоки, които влизат в Северна Ирландия, ако е налице риск тези стоки да влязат в единния пазар на ЕС. Няма да се дължат мита обаче, ако няма риск стоките, влизащи в Северна Ирландия от останалата част на Обединеното кралство, да влязат в единния пазар на ЕС.

Това се прилага за всички стоки, които не подлежат на допълнителна преработка и които отговарят на критериите, които Съвместният комитет ще изготви с цел да се определи рискът от по-нататъшно придвижване на тази стока, като се вземат предвид специфичните обстоятелства в Северна Ирландия. За стоки от трети държави, за които не се счита, че е налице риск, приложимите в Северна Ирландия мита ще бъдат същите като в останалите части на Обединеното кралство.

До края на преходния период Съвместният комитет ще определи критериите за горепосочените оценки на риска и ще може да променя критериите по време на прилагането им. Тези критерии следва да вземат предвид въпроси като крайната дестинация и стойност на стоките и рисковете от контрабанда.

Обединеното кралство може да възстановява мита, наложени в съответствие с правото на Съюза, в случай че митото на Обединеното кралство е по-ниско, при прилагане на правилата на ЕС за държавните помощи.

Няма да се плащат мита в редица конкретни случаи, като например преместване на лично имущество, пратки с незначителна стойност или които са изпратени от едно лице на друго.

Защитен ли е така единният пазар на ЕС?

Протоколът за Ирландия/Северна Ирландия е изцяло приложимо от правна гледна точка решение, с което се избягва установяването на „твърда“ граница на остров Ирландия, защитават се цялата икономика на острова и Споразумението от Разпети петък (Белфастското споразумение) във всички негови измерения и се гарантира целостта на единния пазар. Северна Ирландия ще продължи да прилага Митническия кодекс на Съюза и ще продължи да спазва съответните правила на единния пазар, необходими, за да се избегне установяването на „твърда“ граница на остров Ирландия.

Необходимите проверки и контрол ще се извършват за стоки, влизащи в Северна Ирландия от останалата част на Обединеното кралство, като това ще включва например гранични инспекционни пунктове, които да гарантират, че се извършват необходимите санитарни и фитосанитарни („СФС“) проверки.

Органите на Обединеното кралство ще въведат и прилагат разпоредбите на правото на ЕС, които Протоколът прави приложими в Обединеното кралство по отношение на Северна Ирландия. Затова всички проверки ще се извършват от органите на Обединеното кралство с подходящи надзорни механизми и механизми за правоприлагане за ЕС.

Северна Ирландия ще може ли да се възползва от бъдещите ССТ, сключени от Обединеното кралство?

Северна Ирландия ще продължи да е част от митническата територия на Обединеното кралство. Нищо в Протокола за Ирландия/Северна Ирландия не пречи на Обединеното кралство да включва Северна Ирландия в териториалния обхват на възможните си бъдещи споразумения за свободна търговия, при условие че тези споразумения не засягат прилагането на Протокола.

Това означава, че Северна Ирландия и занапред ще може да се възползва от бъдещи ССТ, сключени от Обединеното кралство, например в областта на услугите и инвестициите, но също и на достъпа на нейните стоки до пазарите на трети държави. Северна Ирландия ще може да се възползва от вноса на стоки, за които няма риск да влязат в единния пазар на ЕС като отделни стоки или след като са преминали търговска преработка.

Как стои въпросът с ДДС?

С цел да се избегне създаването на „твърда“ граница на остров Ирландия, като същевременно се запази целостта на единния пазар, правилата на ЕС за ДДС за стоките ще продължат да се прилагат в Северна Ирландия.

Кралската данъчна и митническа служба на правителството на Обединеното кралство ще продължи да отговаря за прилагането на законодателството за ДДС, включително за събирането на ДДС и за определянето на ставките на ДДС. Обединеното кралство ще запази приходите си от този данък. Освен това освобождаванията от ДДС и намалените ставки, прилагани за Ирландия, също може да бъдат прилагани в Северна Ирландия.

Какво представлява механизмът за съгласие?

ЕС и Обединеното кралство се договориха да създадат нов механизъм за „съгласие“, с който на Събранието на Северна Ирландия да се даде решаващ глас относно дългосрочното прилагане на съответното законодателство на ЕС в Северна Ирландия, въз основа на интензивни дискусии между Ирландия и Обединеното кралство. Комисията беше в постоянна и тясна връзка с ирландското правителство по този въпрос.

Този механизъм за съгласие се отнася до съществените въпроси, засягащи регулаторната хармонизация в областта на стоките и митниците, единния пазар за електроенергия, ДДС и държавната помощ.

На практика това означава, че четири години след края на преходния период Събранието може с обикновено мнозинство да даде съгласие за продължаване на прилагането на съответното законодателство на ЕС или да гласува за спиране на прилагането му, в който случай Обединеното кралство ще уведоми ЕС. В такъв случай Протоколът ще престане да се прилага две години по-късно.

На всеки четири години след това Събранието може да гласува относно продължаването на прилагането на съответното законодателство на Съюза. В случай че при гласуването в Събранието бъде дадена междуобщностна подкрепа за продължаване на прилагането на съответното законодателство на ЕС, следващото гласуване може да се проведе не по-рано от 8 години след това.

По какъв начин споразумението относно бъдещите отношения ще бъде свързано с Протокола?

За разлика от предишни версии одобреният през октомври 2019 г. Протокол, който понастоящем представлява част от Споразумението за оттегляне, не е предпазен механизъм. Той беше замислен като стабилно и трайно решение. Затова трябва да се очаква, че Протоколът ще се прилага успоредно с всяко споразумение относно бъдещите отношения.

Въпреки това е ясно, че условията на бъдещите търговски отношения между ЕС и Обединеното кралство — по отношение на споделената амбиция за нулеви мита и квоти между ЕС и Обединеното кралство, ще имат известно отражение върху прилагането на практика на Протокола.

VIII. Какво е договорено относно зоните на суверенните бази на Обединеното кралство в Кипър?

Както се подчертава в съвместното изявление от 19 юни 2018 г., и ЕС, и Обединеното кралство са поели ангажимент за установяване на подходящи договорености за зоните на суверенните бази, „ по-специално с цел да се защитят интересите на кипърските граждани, които живеят и работят в зоните на суверенните бази, след оттеглянето на Обединеното кралство от Съюза, при пълно зачитане на правата и задълженията по Договора за създаването“.

ЕС и Обединеното кралство са договорили условията за протокол, приложен към Споразумението за оттегляне, по силата на който това ще се осъществи.

Целта на протокола е да гарантира, че правото на ЕС, в зоните, посочени в Протокол 3 към Акта за присъединяване на Кипър, ще продължи да се прилага в зоните на суверенните бази без прекъсване или загуба на права по-специално за близо 11 000 кипърски граждани, които живеят и работят в района на зоните на суверенните бази. Това се отнася до редица области на политика, като данъчното облагане, стоките, селското стопанство, рибарството и ветеринарните и фитосанитарните правила.

С протокола на Република Кипър се поверява отговорността за прилагането и изпълнението на правото на Съюза по отношение на повечето от обхванатите области, с изключение на сигурността и военните дела.

Създава се също специализиран комитет, който да следи за прилагането на Протокола.

IX. Какво е договорено относно Гибралтар?

В насоките на Европейския съвет от 29 април 2017 г. се посочва, че *спрямо територията на Гибралтар няма да е възможно да се прилага никакво споразумение между ЕС и Обединеното кралство без споразумение между Кралство Испания и Обединеното кралство.*

Двустранните преговори между Испания и Обединеното кралство вече са приключени. Към Споразумението за оттегляне е приложен протокол относно тези двустранни договорености.

Протоколът е част от пакет от двустранни меморандуми за разбирателство между Испания и Обединеното кралство във връзка с Гибралтар. Става въпрос за двустранно сътрудничество във връзка с правата на гражданите, тютюна и други продукти, околната среда, полицейски и митнически въпроси, както и двустранно споразумение във връзка с данъчното облагане и защитата на финансовите интереси.

По отношение на правата на гражданите с протокола се създава основата за административно сътрудничество между компетентните органи за прилагане на оттеглянето по отношение на хората, които живеят в района на Гибралтар, и по-специално пограничните работници.

По отношение на законодателството в областта на въздушния транспорт в него се предвижда възможност, в случай че Испания и Обединеното кралство постигнат споразумение относно използването на летището в Гибралтар, законодателството на ЕС, което преди това не е било приложимо за Гибралтар, да се прилага по време на прехода.

По отношение на фискалните въпроси и защитата на финансовите интереси с протокола се създава основата за административно сътрудничество между компетентните органи за постигане на пълна прозрачност в областта на данъчното облагане, борбата с измамите, контрабандата и изпирането на пари. Обединеното кралство се ангажира също така в Гибралтар да се прилагат международните стандарти в тази област. Във връзка с тютюневите изделия Обединеното кралство се ангажира да ратифицира някои конвенции по отношение на Гибралтар и да въведе преди 30 юни 2020 г. система за проследимост и защитни мерки по отношение на цигарите. Във връзка с алкохола и бензина Обединеното кралство се ангажира да гарантира, че в Гибралтар е в сила данъчна система, която цели да предотврати измамите.

По отношение на опазването на околната среда и риболова и сътрудничеството по полицейските и митническите въпроси с протокола се създава основата за административно сътрудничество между компетентните органи.

Създава се също специализиран комитет, който да следи за прилагането на Протокола.

Какво включва Политическата декларация?

Политическата декларация придружава Споразумението за оттегляне и определя рамката за бъдещите отношения между Европейския съюз и Обединеното кралство.

Тя установява параметрите на амбициозно, широко, задълбочено и гъвкаво партньорство по отношение на търговското и икономическото сътрудничество, в чиято основа е залегнало всеобхватно и балансирано споразумение за свободна търговия, по отношение на правоприлагането и наказателното правосъдие, външната политика, сигурността и отбраната и по-широки области на сътрудничество.

В Декларацията също така се посочва, че посредством гаранции за равнопоставени условия на конкуренция следва да се гарантират бъдещи отношения, основани на отворена и справедлива конкуренция.

Точният характер на ангажиментите ще бъде съизмерим с амбицията на бъдещите отношения и ще отчита икономическата свързаност и географската близост на Обединеното кралство. Това изисква гаранции, за да се осигурят равнопоставени условия, които поддържат общите високи стандарти, приложими в края на преходния период в областта на държавните помощи, конкуренцията, социалните стандарти и стандартите в областта на заетостта, околната среда, изменението на климата и съответните данъчни въпроси, с цел да се избегнат нелоялни конкурентни предимства както за ЕС, така и за Обединеното кралство.

Следва да има подходящи механизми за правоприлагане на национално равнище, както и за уреждане на спорове между ЕС и Обединеното кралство.

За повече информация

[Споразумение за оттегляне на Обединеното кралство Великобритания и Северна Ирландия от Европейския съюз и Европейската общност за атомна енергия и Политическа декларация, очертаваща рамките на бъдещите отношения между Европейския съюз и Обединеното кралство \(12 ноември 2019 г.\)](#)

Повече информация можете да намерите на [нашия уебсайт](#):

[1] Във връзка с европейската заповед за арест дадена държава членка може да откаже да предаде свои граждани на Обединеното кралство с оглед на основни принципи, залегнали в националното ѝ законодателство (член 185 от Споразумението за оттегляне).

QANDA/20/104

Лица за контакти с медиите:

[Daniel FERRIE](#) (+32 2 298 65 00)

Въпроси на граждани: [Europe Direct](#) на телефон [00 800 67 89 10 11](#) или на електронния адрес [на информационната служба](#)